BRANDBRIEF MINISTER HELDER

Transitie ouderenzorg vraagt om zuurstof, niet het mes op de keel

Geachte minister Helder,

Het aantal ouderen neemt hard toe terwijl het aantal jongeren afneemt. We stevenen af op een zorginfarct: de zorgvraag neemt enorm toe terwijl het personeelsaanbod afneemt. Een ontwikkeling die aan de randen van Nederland nog harder gaat dan in de Randstad.

Vooropgesteld: wij zijn als ouderenzorginstellingen zelf - samen met inwoners van wijken en dorpen - aan zet om de zorg voor ouderen te veranderen. Mogelijke oplossingen moeten in eerste instantie van onszelf komen. Combinatie tussen zorg van onze kundige mensen en informele zorg vanuit naasten of dorps-/buurtgenoten is iets dat wij samen moeten organiseren. Geholpen door ontwikkeling en toepassing van zorgtechnologieën die maken dat mensen langer thuis kunnen blijven wonen.

Het mes op de keel
Het anders organiseren van de zorg voor onze ouderen betekent binnen onze organisaties een enorme verandering waar hard aan gewerkt wordt. Dat merken we ook in onze regionale samenwerking: we leveren samen een enorme inspanning om de zorg toekomstbestendig te maken. We vragen veel van elkaar en onze medewerkers maar gelukkig in goede samenwerking. De stip op de horizon is helder, de route er naartoe wordt ons echter nagenoeg onbegaanbaar gemaakt.

De afgelopen periode zijn we in een hoog tempo geconfronteerd met een stapeling van financiële kortingen die op langere termijn een dramatische uitwerking gaan hebben. In de Haagse discussie en in Kamerdebatten wordt vaak gewezen op extra middelen en allerlei subsidiepotten. Die middelen zijn meestal tijdelijk en bieden ons geen structurele oplossing. We kennen allemaal de voorbeelden van subsidies waar de tijd en kosten van het aanvragen niet opweegt tegen de voordelen. Die extra middelen lijken een oplossing maar zijn dat op langere termijn niet. Het vergroot de onzekerheid over onze financiële positie omdat de structurele problemen er niet mee worden aangepakt.

Kortom: in financieel opzicht wordt ons het mes op de keel gezet en gaan we een bijzonder sombere periode tegemoet. Daarom schrijven we deze brandbrief.

Meer met minder
De kortingen waar we mee geconfronteerd worden doen geen recht aan de enorme opgave waar wij in het Noorden aan werken. Het macrobudget daalt, wat leidt tot kortingen op onze begroting. Vier jaar geleden kregen we extra kwaliteitsmiddelen, zodat we konden zorgen voor meer personeel en daarmee meer aandacht voor de mensen die we verzorgen. Daarop leveren we de komende jaren in, waardoor we deze bezetting niet meer halen.

We krijgen minder geld om ons vastgoed te financieren, te onderhouden en noodzakelijke nieuwbouw te realiseren. En om onze verpleeghuizen te verwarmen. Dat alles met fors

stijgende huren en energierekeningen die in sommige gevallen stijgen met dubbele cijfers per jaar. Tegelijk wordt er wel van ons verwacht dat we bijdragen aan een 'green deal' en ons vastgoed verder verduurzamen. Iets waar geen aparte financiering voor is. We moeten dus meer voor minder doen.

Looneisen
Bovendien worden we geconfronteerd met looneisen van 15%. Onze mensen zijn het waard, het is logisch dat die vraag er ligt. Zeker nu in andere zorgsectoren de salarissen groeien, moet er ook in de ouderenzorg wat gebeuren om te voorkomen dat mensen overstappen naar een andere sector en de krapte nog verder toeneemt. Deze stijging gaat echter niet volledig gecompenseerd worden. Oftewel: extra salaris, ten koste van het toch al krimpende budget. Meer geld, maar minder collega's. Een onverteerbaar effect voor onze collega's én cliënten.

Gapend financieel gat
Dit alles bij elkaar zorgt ervoor dat de financiële basis onder onze instelling wankel is geworden. Als we nu niets doen, dan zullen de gaten in onze bedrijfsvoering vanaf 2024 overduidelijk worden. We schatten in dat we gezamenlijk, als 27 Noordelijke ouderenzorgorganisaties, volgend jaar naar schatting ruim meer dan 100 miljoen euro tekort gaan komen.

Met minder geld wordt de druk op onze medewerkers onverantwoord groot, en daarmee op de ouderen en hun naasten aan wie wij zorg verlenen. We hebben alle mensen nodig die we kunnen krijgen, de financiële kortingen zullen er onder meer voor zorgen dat (nog) meer zorgprofessionals onze mooie sector verlaten.

Wijkzorg dreigt vast te lopen
We snappen dat zorg in wijken/buurten en de inzet van zorgtechnologieën delen van de oplossing kunnen worden. Maar daar is tijd voor nodig. Zeker in plattelandsgebieden zoals het Noorden zijn afstanden relatief groot. De wijkzorg dreigt nu al helemaal vast te lopen en dan staan we pas aan het begin van de vergrijzingsgolf. Juist hier groeit het aantal ouderen sneller dan elders in Nederland. Het tekort aan personeel groeit sneller. En voor veel inwoners spelen complexe problemen van armoede, eenzaamheid tot de aardbevingsproblematiek.

Zorg voor zuurstof, draai kortingen terug
De acties op korte termijn zijn simpel: haal de financiële kortingen van tafel en zorg dat onze budgetten niet nog verder onder druk komen en dat onze basis solide blijft. We schrijven deze brief dus niet om meer geld te vragen, wel om dreigende kaalslag voor de ouderenzorg in Nederland en het Noorden in het bijzonder te voorkomen. De transitie van de ouderenzorg vraagt om zuurstof, niet het mes op de keel.

Het is noodzakelijk nu alarm te slaan: er zijn nog 15 weken te gaan tussen nu en Prinsjesdag. U kunt als minister van Langdurige Zorg – samen met het ministerie van VWS en de Tweede Kamer - in actie komen om de kortingen voor 2024 van tafel te krijgen. Onze opdracht is fors, dat vraagt alle inzet in de complexe transitie die we doormaken. Met behoud van ons huidige

budget kunnen we zorgen voor ouderen van nu en morgen. En kunnen we blijven werken aan het goed organiseren van de toekomst van de zorg.

Uiteraard in het besef dat kortingen van tafel extra geld in de begroting betekent. De maatschappelijk kosten van het verdere uithollen van de ouderenzorg zullen uiteindelijk vele malen hoger uitpakken.

Slot
Deze brandbrief ondertekenen wij als bestuurders van 27 (ouderen-)zorgorganisaties uit het Noorden van het land. Samen vertegenwoordigen wij zo'n 30 duizend cliënten en bij benadering 30 duizend medewerkers en vrijwilligers. Wij zijn ervan overtuigd dat problemen veel breder spelen dan alleen in het Noorden van het land. Wij spreken voor onszelf en geven u graag mee dat het in financieel opzicht voor veel ouderenzorg organisaties vijf voor 12 is.

Noord Nederlandse Coöperatie van Zorgorganisaties (NNCZ)	Roeli Mossel
ZINN	Carry de Niet
De Hoven	Jannie Nijlunsing
Zonnehuisgroep Noord	Nienke Ybema
De Leyhoeve	Gre Wiskerke-Hulshof
Dignis	Inge Pesch
TSN	Paul Lafranca
Westerholm	Dineke Katerberg
Zorggroep Groningen	Janita Gorte
Het Hooge Heem	Klaas Lindeboom
Noorderzorg	Alexandra Tuin
Vredewold	Goos Knol
Zorggroep Oosterlengte	Ismay Kremers
De Blanckenborg	Herma Fridrichs – de Vries
Zorggroep Meander	Charles Laurey
BCM	Aart van Walstijn
De Zorgzaak	Marlies Bijl
Zorggroep Drenthe	Gerben Krewinkel
Derkshoes	Miep van Es
ZZWD	Mariska Roeters
De Bremhoeve	Meta Kroon
De Westerkim	Ria Knotters
Icare	Gia Wallinga
Zorggroep Antonius	Paul ter Riet
Interzorg Groep	Jan Douwe de Jong
Treant	Paula Nelissen
Interzorg Noord Nederland	Peter van der Noord

Geadresseerden

We richten de brandbrief aan de minister voor langdurige zorg (Conny Helder).
En kopie versturen we naar:

- Vaste Kamercommissie VWS
- Actiz (met een heads up)
- Verzekeraar/ zorgkantoor
- Colleges B&W Groninger en Drentse gemeenten (plus mogelijk Friesland)
- Gemeenteraden
- Provincies (gedeputeerde staten + CdK)
- Interne stakeholders (cliëntenraden, medezeggenschap, intranetten)